

**AKCIJSKI PLAN UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA
ZA PODRUČJE PARKA PRIRODE TELAŠĆICA**

SADRŽAJ

POPIS KRATICA	3
1. UVOD	5
2. EVALUACIJA STANJA	6
2.1 TEMA 1: INFRASTRUKTURA I KAPACITETI ZA UPRAVLJANJE POSJETITELJIMA	6
2.2 TEMA 2: POSTOJEĆA OGRANIČENJA I/ILI PREPORUKE AKTIVNOSTI VEZANE UZ ZAŠTITU I PREZENTACIJU VRIJEDNOSTI	8
2.3 TEMA 2A: MONITORING POSJEĆIVANJA	10
2.4 TEMA 3: USLUGE I PROGRAMI ZA POSJETITELJE	11
2.5 TEMA 4: SURADNJA S DIONICIMA VEZANA UZ POSJEĆIVANJE ODNOSNO TURIZAM	14
2.6 TEMA 5: KOMUNIKACIJA PREMA POSJETITELJIMA	15
3. CILJEVI UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA	16
3.1 OPĆI I SPECIFIČNI CILJEVI UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA U PPT	16
4. SPECIFIČNI CILJEVI	18
4.1 CILJ EA: UNAPRIJEDITI KVALITETU PRIJEMA I USPOSTAVITI SUSTAV NADZORA BROJA I DISTRIBUCIJE POSJETITELJA.....	18
4.2 CILJ EB: UNAPRIJEDITI SUSTAV POSJEĆIVANJA I PODIĆI KVALITETU DESTINACIJE.....	20
4.3 CILJ EC: POVEĆATI PREPOZNATLJIVOST TELAŠĆICE KAO ZAŠTIĆENOG PODRUČJA I DESTINACIJE EKOTURIZMA.....	21
4.4 CILJ ED: POBOLJŠATI SURADNJU S LOKALNOM ZAJEDNICOM I PRUŽATELJIMA USLUGA NA PODRUČJU PARKA	22
5. LITERATURA	25
6. PRILOZI	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

---

1. IZRAĐIVAČI I SURADNICI

NOSITELJ IZRADE:

JAVNA USTANOVA PARK PRIRODE TELAŠĆICA

Sali X 1, 23 281 Sali

Nikolina Baković, ravnateljica

Milena Ramov, stručna voditeljica

Vesna Petešić, voditeljica Pododsjeka za pripremu i provedbu projekata

Leonarda Lukin, koordinatorica za provedbu projekata

Josipa Grbin, stručna suradnica za edukaciju

Lucija Antonina, stručna suradnica za promidžbu i prezentaciju

Antonija Baraka, referentica za administrativne poslove nabave

Božidar Šoštarić, stručni savjetnik - projektni asistent za javnu nabavu

SURADNICI - KONZULTANTI:

DVOKUT - ECRO d. o. o.

Trnjanska 37, 10 000 Zagreb

Marta Brkić, mag. ing. prosp. arch.

mr.sc. **Konrad Kiš**, mag. ing. silv.

Jelena Fressl, mag. biol.

Mario Pokrivač, mag. ing. traff.

Daniela Klaić Jančijev, mag. biol.

Ines Geci, mag. geol.

mr.sc. **Ines Rožanić**, MBA

Tajana Uzelac Obradović, mag. biol.

POPIS KRATICA

APUP	Akcijski plan upravljanja posjetiteljima
GPZOOKP	Godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja
IGPZOOKP	Izvešće o provedbi godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja
HAOP	Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
IEC	Interpretacijsko edukacijski centar
MGIPU	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
MZOE	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike
POT	Plan održivog turizma PPT i Dugog otoka
PPT	Park prirode Telašćica
OIE	Obnovljivi izvori energije
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PPPO	Prostorni plan područja posebnih obilježja
PP	Park prirode
PU	Plan upravljanja parkom prirode Telašćica
TZO	Turistička zajednica općine Sali
Ustanova	Javna ustanova Park prirode Telašćica
LUZ	Lučka uprava Zadar
VS	Vanjski stručnjaci
B	Brodari
DT	Djelatnici u turizmu
TZ	Turističke zajednice
TA	Turističke agencije
V	Volonteri
MMPI	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
OI	Obrazovne institucije
MT	Ministarstvo turizma
OS	Općina Sali
NP i PP	Nacionalni Parkovi i Parkovi Prirode
PG	Poljoprivredna gospodarstva
LAG Mareta	Lokalna akcijska grupa „Mareta“
PS	Privatni sektor
UG	Ugostitelji

2. UVOD

Akcijski plan upravljanja posjetiteljima Parka prirode Telašćica izrađen je u sklopu projekta "Interpretacijsko-edukacijski centar Grpašćak" financiranog iz EU fondova putem Operativnog programa konkurentnost i kohezija. Akcijskim planom isplanirat će se modaliteti upravljanja posjetiteljima za razdoblje od 10 godina, a isti će postati integralni dio Plana upravljanja Parkom prirode Telašćica za naredno razdoblje (2023. - 2033.).

Akcijski plan upravljanja posjetiteljima izrađen je prema smjernicama Hrvatske agencije za okoliš i prirodu (Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu: Smjernice za planiranje upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže, Zagreb, ožujak 2018. - u daljnjem tekstu "Smjernice").

Akcijski plan upravljanja posjetiteljima operativni je plan te kao takav (u sprezi s ostalim akcijskim planovima) integralni dio Plana upravljanja Parkom prirode Telašćica kojemu uskoro ističe važenje (izrađen je za razdoblje 2012. - 2022.). Akcijski plan će biti integriran u budući Plan upravljanja za razdoblje 2023 - 2032. te će tom prilikom proći i propisani postupak usvajanja.

Izrada Akcijskog plana upravljanja posjetiteljima temelji se na evaluaciji postojećeg stanja u sklopu koje je analizirana postojeća dokumentacija, održane su tri interne radionice djelatnika Ustanove i konzultanata te tri radionice s dionicima, čime se dobio uvid u konkretne i aktualne probleme svih korisnika prostora Parka vezanih uz posjećivanje. Evaluacija je pokazala da su interesi dionika na području PPT raznoliki, a problemi upravljanja područjem kompleksni. Sukladno navedenom, Akcijski plan je koncipiran na način da je usmjeren na problematiku koju je moguće riješiti u kontekstu posjećivanja te su definirani "SMART" specifični ciljevi (specifični, mjerljivi, dostižni, prilagodljivi, izvedivi, relevantni i vremenski definirani) proizašli kao rezultat postupka evaluacije stanja temeljene na planskim dokumentima Ustanove i radionicama s dionicima i djelatnicima.

---

3. EVALUACIJA STANJA

Evaluacija stanja posjećivanja na području Parka prirode Telašćica izrađena je prema uputama navedenim u prilogu 8.1 Smjernica - "Uputa za evaluaciju stanja pri izradi APUP-a", a na temelju postojećih planskih i strateških dokumenata te zaključaka održanih radionica.

Navedene upute predviđaju sljedeće teme i podteme čija relevantnost je utvrđena u postupku evaluacije:

3.1 Tema 1: Infrastruktura i kapaciteti za upravljanje posjetiteljima

---

Podtema 1-1: Baza podataka postojećih turističkih objekata JU i drugih subjekata u PPT

Na temelju dokumenata Ustanove i drugih izvora informacija, zaključeno je kako Park raspolaže sljedećim objektima: drvenom kućicom na ulaznom punktu Dolac (12 m²), kamenom kućicom u uvali Mir (info-punkt površine 12 m²), utvrdom Grpašćak (2.854 m²) te kamenim kućicama u Gmajnom polju i na Pećini. Na području PPT nalazi se 7 aktivnih restorana (uvala Magrovica, uvala Kršovica, dva u uvali Mir te tri na otoku Katina). Na području Parka također se nalazi niz privatnih kućica koje je moguće iznajmiti tijekom cijele godine, a iznajmljivanje vrše direktno vlasnici kuća ili putem agencija s kojima potpisuju ugovore.

Ciljevi budućeg razvoja obuhvaćaju uspostavu IEC-a Grpašćak, rekonstrukciju uvale Mir (uspostavu infrastrukture za prihvat brodova, izgradnju upravne zgrade te znanstveno-istraživačkog centra i restorana) kao i rekonstrukciju kućica u Gmajnom polju i na Pećini u svrhu prezentacije kulturne baštine i prodaje lokalnih proizvoda.

Podtema 1-2: Kapaciteti za upravljanje posjetiteljima JU PP Telašćica (ljudski resursi, kvalifikacije zaposlenih, sredstva za upravljanje posjetiteljima)

U Javnoj ustanovi je zaposleno 25 djelatnika na neodređeno, 4 djelatnika na određeno (kroz projekte) te u sezoni još cca 25 djelatnika. Kako je u Službi stručnih poslova 7 osoba te 7 osoba u Službi čuvara prirode, uz buduće zapošljavanje voditelja Odsjeka za promidžbene aktivnosti i ugostiteljsko turističku djelatnost, postoji dovoljan broj ljudi za upravljanje posjetiteljima.

Sredstva za provođenje planiranih aktivnosti također se mogu osigurati kroz vlastita sredstva te kroz projektne aktivnosti.

Ciljevi budućeg razvoja obuhvaćaju izradu programa edukacije/uvježbavanja zaposlenika koji treba biti povezan s vizijom i ciljevima Ustanove, sadržavati konkretne, opipljive i ostvarive ciljeve za zaposlenike, fokusiran na pomaganje zaposlenicima da izvršavaju postojeće zadatke još učinkovitije, napravljen tako da može osposobiti pojedince da preuzmu novu ulogu s većom odgovornošću te da utvrđuje tko je odgovoran za planiranje, provedbu, vrijednost i evaluaciju treninga. Program treba provoditi redovno (na godišnjoj pa čak i tromjesečnoj bazi). Time će se omogućiti da se poveća učinkovitost i kvalitetu rada, poboljšati motivaciju i moral zaposlenika te poboljšati zadovoljstvo posjetitelja parka.

Podtema 1-3: Prepoznavanje načina odsjedanja u PPT ili okolici koji su u skladu s razvojem lokalne zajednice i zaštitom vrijednosti

Na području PPT posjetitelji mogu odsjesti u privatnom smještaju, čime članovi lokalne zajednice ostvaruju ekonomsku korist, ali s druge strane ovakav vid odsjedanja nije u skladu sa zaštitom prirodnih vrijednosti, s obzirom na to da dio tih smještajnih jedinica nema riješeno pitanje zbrinjavanja otpadnih voda koje završavaju (direktno ili indirektno) u morskom okolišu. Drugi vid odsjedanja u Parku su nautičari koji noće na svojim plovilima u akvatoriju PPT, zbog čega postoji potencijalna opasnost od

negativnog utjecaja na prirodne vrijednosti zbog neprimjerenog sidrenja i direktnog ispuštanja otpadnih voda u akvatorij, ali se ostvaruje i korist Ustanovi i lokalnoj zajednici kroz posjećivanje restorana, unajmljivanje bicikala/kajaka, korištenja taxi usluga i sl.

Na radionicama s dionicima zaključeno je kako unutar PPT postoje objekti (tradicionalne kuće) koji se mogu aktivirati za smještaj, nakon rekonstrukcije u postojećim gabaritima i opremanja, za što postoji i interes posjetitelja.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju evidentiranje i popis ovih smještajnih jedinica te izradu analize o mogućnostima napajanja električnom energijom i zbrinjavanju otpadnih voda i otpada te sezonskih popunjenosti kapaciteta u cilju praćenja potencijalnih utjecaja na zaštićene vrijednosti i socioekonomiju lokalne zajednice. Također, predviđa se i postavljanje bova za privez nautičara te uspostava sustava rezervacija tih bova (u smislu da se onemogući ulazak u Park brodicama nakon popunjenja kapaciteta privezišta).

Podtema 1-4: Postojeća infrastruktura i način transporta posjetitelja (označene staze i postavljeni putokazi/smjerokazi, dostupnost za osobe s invaliditetom, organizirani prijevoz i sl.)

Na području Parka postoje pješačke (ujedno i biciklističke) staze te prometnice cestovnog prometa, poučna staza oko jezera Mir sa 6 edukativnih tabli, podvodna edukativna staza u uvali Tripuljak sa 7 edukativnih tabli, 79 signalizacijskih/interpretativnih ploča na otvorenom, privezišta u uvalama Magrovica, Poddugopolje, Jaz, Mir, Kršovica, Kobiljak, Vela Proversa i Mala Proversa, 90-ak bova raspoređenih u uvalama Tripuljak, Mir i Kršovica, vidikovac na Grpaščaku, vidikovac u uvali Mir (pristup vidikovcima te pješačkim i edukativnim stazama dostupan je osobama s invaliditetom).

Na području Parka postoje tri osnovna načina posjećivanja koja ujedno određuju i način pristupa Parku. Kopnenim putem moguće je doći osobnim automobilom, iznajmljenim električnim automobilom u vlasništvu Ustanove ili biciklom/skuterom koje iznajmljuju privatni iznajmljivači na otoku, a dostupna je i usluga taksi prijevoza.

Na radionicama su istaknuti nedostaci vezani uz infrastrukturu (pristupne staze ugostiteljskim objektima te mogućnost transporta posjetitelja). Zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa teško je pokrenuti postupak za uređenje postojeće infrastrukture.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju uređenje još jedne poučne staze ("Maslini put"), postavljanje bova u uvalama propisanim PPPPO-om radi potpune zabrane sidrenja na području Parka te uspostavu IEC-a Grpaščak do kojega će se uvesti i autobusna (električni autobus) linija koja će povezivati Sali s uvalom Mir i IEC-om Grpaščak.

Podtema 1-5: Definirano i oglašeno radno vrijeme (pojedinih objekata unutar zaštićenog područja te vremenski okvir kada je moguće izvođenje programa za posjetitelje)

Radno vrijeme Uprave Ustanove je od ponedjeljka do petka između 7 i 15 sati, isto vrijedi za čuvare prirode i vatrogasnu službu u zimskom razdoblju, dok su u sezoni (01. 5. - 01. 11.) dežurni u razdoblju 0 - 24 h. Info-punkt radi u sezoni, a zimi je zatvoren. Radno vrijeme info-punkta Uvale Mir je od 9 do 17, a u blizini jezera Mir postoji i adrenalinski park za djecu koji radi od 10 do 18 u razdoblju 01. 05. - 01. 10. Sama uvala je trajno otvorena za posjećivanje.

Ugostiteljski objekti na području Parka imaju sljedeće radno vrijeme: Taverna Goro 16 - 24, izletišta Kršovica 16 - 24, konoba Tilago 9 - 24, restoran Mir 10 - 24, fast food Apka 10 - 18, restoran Mare 10 - 24 i restoran Aquarius 8-23. Objekti za prodaju suvenira (T. O. Meduza, OPG Jagić, ploveći marketi, Toni's market i ice-cream shop Pašeta) nemaju oglašeno radno vrijeme. Sva radna vremena odnose se za vrijeme trajanja sezone, a zimi su objekti zatvoreni.

U bilo kojem razdoblju moguće je izvođenje edukativno-interpretativnih programa od strane Ustanove, prema dogovoru, a s privatnim subjektima program se u pravilu dogovara u popodnevnom satima, iako se iznimno može dogovoriti i u terminima van radnog vremena.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju oglašavanje radnih vremena objekata na samim objektima, internetskim stranicama i ostalim informativnim kanalima.

Podtema 1-6: Uspostava kontrole ulaznih točaka posjetitelja

Tri su osnovna tipa ulaska u Park (načina posjećivanja): kopneni, nautičarski i brodsko-izletnički. Kontrola ulazaka se provodi u sezoni i to u razdoblju 01. 5. – 01. 11. Ulaz u Park kopnenim putem koriste posjetitelji koji odsjedaju na području Dugog otoka ili su došli na otok u vlastitom aranžmanu. Postoje i organizirane ture koje dovode posjetitelje u neko od mjesta na Dugom otoku, a dalje se po otoku voze biciklima i na taj način ulaze u Park. Ulazni (informacijski) punkt nalazi se na lokaciji Dolac gdje se svaki posjetitelj informira o Parku i naplaćuje mu se kopneni ulaz.

Nautičari se sidre na području čitavog akvatorija Parka, ovisno o vremenskim uvjetima, a naplata ulaznica vrši se prema duljini broda pomoću službenog plovila Parka - služba naplate obilazi sve brodove u uvali i provjerava ulaznice te po potrebi naplaćuje nove. Budući da se karte za nautičare izdaju za brod, ne postoje točni podaci o broju posjetitelja koji se na tom brodu nalaze.

Ustanova ima sklopljene ugovore s brodarima koji dovode posjetitelje u Park na jednodnevne izlete. Ugovorom se reguliraju međusobne odgovornosti i obveze, koje uključuju i naplatu ulaznica u Park. Naplata brodarima temelji se na kapacitetu brodova. Također, ako brodar prevozi organiziranu ekskurziju učenika ili studenata, potrebna je potvrda obrazovne institucije u skladu s kojom se izdaje račun prema tarifi cijena za tu vrstu posjeta. Kako se za ovu vrstu naplate koristi podatak kapaciteta broda, također ne postoje egzaktni podaci o broju posjetitelja koji su brodom posjetili Park.

Ciljevi budućeg razvoja usmjereni su prilagodbi postojećeg stanja na način da ubuduće bude dostupan podatak o točnom broju posjetitelja koji dolaze morskim putem.

Podtema 1-8: Rješavanje zbrinjavanja otpada uključujući reciklažu te zbrinjavanja otpadnih voda turističkih objekata (kroz suradnju s nadležnim subjektima)

Na radionicama je istaknut neriješen problem otpadnih voda s brodicama i ugostiteljskih objekata koje se ne zbrinjavaju na adekvatan način.

Izražena su vršna opterećenja otpadom tijekom sezone, a komunalno poduzeće ne odvozi otpad s čitavog područja Parka. Izražen je problem nedostatka infrastrukture i modaliteta adekvatnog zbrinjavanja otpada (odvajanje, odvoz) te također problem ilegalnog odlagališta otpada na lokaciji Veli Dočić.

Podtema 1-9: Postavljanje temelja za određivanje cijena usluga i koncesijskih odobrenja Ustanove

Koncesijska odobrenja treba obnavljati na godišnjoj bazi, uzimajući u obzir trenutačne uvjete za obavljanje djelatnosti. U izradi je i Pravilnik o koncesijskim odobrenjima koji će detaljnije definirati uvjete i postupak izdavanja koncesija u zaštićenim područjima prirode.

3.2 Tema 2: Postojeća ograničenja i/ili preporuke aktivnosti vezane uz zaštitu i prezentaciju vrijednosti

---

Podtema 2-1: Postavljanje preporuka i/ili ograničenja broja i tipa aktivnosti posjetitelja (primjerice koje su poželjne, a koje nepoželjne aktivnosti, u kojem broju i u kojem razdoblju) te

---

definiranje rješenja za konflikte u tipu korištenja između različitih vidova rekreacije i/ili aktivnosti koje nisu rekreativne (npr. planinari i biciklisti na istim stazama)

Trenutno postoji službena zonacija zaštićenog područja koja je ugrađena u PPPPO i PU, a također postoji zonacija aktivnosti u turizmu kao dio POT-a.

Kroz zonacije definirane su dopuštene i zabranjene aktivnosti. Zonacija PPPPO, odnosno PU je obvezujuća te se kao takva ne može mijenjati, dok zonacija koja je integrirana u POT počiva na zonaciji PPPPO te dodatno razrađuje preporuke za određene aktivnosti.

Na radionicama su kao postojeće aktivnosti koje treba ograničiti prepoznati neregularno sidrenje i bacanje opušaka.

Ciljevi budućeg razvoja predlažu APUP-om analizirati potencijalne negativne učinke aktivnosti posjećivanja na ciljne vrste i stanišne tipove te prema rezultatima definirati postupanja za sprečavanje ili ograničavanje potencijalno nepoželjnih oblika korištenja prostora.

Podtema 2-2: Procjena i određivanje kapaciteta i s tim povezane regulative (vezane uz broj posjetitelja i/ili grupa i sl. i to vremenska i prostorna ograničenja)

Područje Parka trenutno nema definiran prihvatni kapacitet koji se temelji na svim relevantnim komponentama (socijalnoj, infrastrukturnoj i okolišnoj). Nužnost izrade studija nosivog kapaciteta kao i nužnost regulacije prostornog i vremenskog rasporeda posjetitelja prepoznata je kroz PU (aktivnosti EB1 i EB2) te aktivnost B8 POT-a.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju definiranje prihvatnog kapaciteta najopterećenije lokacije, jezera Mir, radi adekvatnog planiranja budućeg upravljanja posjetiteljima (prvenstveno iz sektora izletničkog turizma) koji stvaraju najveći pritisak na ovu lokaciju. Predlaže se interno odrediti početni nosivi kapacitet prema postojećim metodologijama procjena, a zatim definirati monitoring u narednom razdoblju te postaviti korelaciju između pristisaka posjećivanja i utjecaja na prirodne i kulturne vrijednosti. S obzirom na rezultate, prihvatni kapacitet će se korigirati do postizanja prihvatljivog broja posjetitelja.

Podtema 2-3: Uspostava sustava rezervacije usklađenog s kapacitetima

Ulaznice kupljene izvan Parka kupuju se za određeni datum i nisu zamjenjive.

Ciljevi budućeg razvoja predlažu uspostavu sustava rezervacije bova za privez, kako bi nautičari znali postoje li u datom trenutku slobodne bove te radi sprečavanja ilegalnog sidrenja.

Podtema 2-4: Analiza prostornog i vremenskog rasporeda i protoka posjetitelja

Dostupni podaci za analizu prostornog i vremenskog rasporeda (protoka) posjetitelja dostupni su za brodove u nautičkom turizmu za 2017. i 2018. godinu putem *e-ticket* sustava. Prilagođeni su za unos u GIS bazu podataka na temelju pridruženih koordinata koje se dodjeljuju svakoj pojedinoj ulaznici u trenutku izdavanja karte.

Za kopneni dio Parka ne postoje relevantni podaci na temelju kojih bi se mogla napraviti vremenska i prostorna analiza protoka. Postoji samo statistički podatak o broju ulazaka na kopnenom ulaznom punktu Dolac, kao i statistički podaci o broju uplova izletničkih brodova na područje PPT.

Ciljevi budućeg razvoja su osmišljavanje i razvoj integralnog sustava vremenskog i prostornog praćenja posjetitelja u cilju pravovremenog i učinkovitog reagiranja u slučaju negativnog utjecaja na prirodne i kulturne vrijednosti PPT. Sustav mora biti osmišljen na način da povezuje kretanje posjetitelja kroz varijable vremena i prostora s podacima monitoringa ciljanih prirodnih i kulturnih vrijednosti. Važnost

upravljanja posjećivanjem prepoznata je u PU, međutim nisu definirani modaliteti praćenja posjetitelja što predstavlja prioritet u narednom razdoblju.

Zaključci radionica ukazuju na potrebu preusmjerenja biciklista na slabije posjećivane lokacije te ističu problem ulaznih punktova i jednodnevnih posjeta. Budući IEC Grapšćak će utjecati na pravilnu distribuciju posjetitelja te privlačenje istih na lokacije alternativne uvali Mir, kao i osmišljavanje dodatnih turističkih paketa.

Podtema 2-7: Informiranje posjetitelja o pravilima ponašanja, ograničenjima i preporučenim aktivnostima

Pravila ponašanja, ograničenja i preporučene aktivnosti navedene su u brošuri s osnovnim informacijama o parku koja se dijeli posjetiteljima prilikom naplate ulaza, a također su navedene i na informativnim pločama s kartom parka i dio su osnovnih informacija na internetskim stranicama Parka.

Posjetitelji su usmeno informirani o pravilima ponašanja od strane zaposlenika Ustanove. POT-om su definirane dvije aktivnosti: **aktivnost A3** - Provoditi edukaciju vodiča na brodovima o vrijednostima zaštićenog područja i pravilima ponašanja i **aktivnost A4** - Surađivati s ronilačkim klubovima i centrima koji dolaze na područje Parka o vrijednostima zaštićenog područja i pravilima ponašanja.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju održavanje postojećeg stanja i provođenje aktivnosti definiranih POT-om.

Na radionicama su definirani sljedeći ciljevi: poboljšanje komunikacije prema posjetiteljima putem postavljanja QR kodova na info tablama i uvođenja sustava rezervacija, postavljanja informativnih panoa s pravilima ponašanja u PPT na svako pristanište te dijeljenjem promotivnih materijala na brodovima. Ističe se potreba uvođenja certifikacije vodiča na brodovima, izrade turističkih karata područja ili smartphone aplikacije te osmišljavanje posebnih sadržaja za djecu. Predlaže se postavljanje "funny map" ili informativnih tabli po brodovima, s obzirom na to da sadašnje stanje u vidu letaka/brošura znatno utječe na onečišćenje okoliša. Također je istaknut problem nedovoljne informiranosti turista o destinaciji, što ponekad dovodi do krive percepcije Parka zbog netočnih/nepotpunih informacija - predlaže se uvođenje edukacije za vodiče na brodovima, ali i predstavnike ronilačkih klubova.

3.3 Tema 2a: Monitoring posjećivanja

Podtema 2a-1: Uspostava monitoringa utjecaja posjećivanja na vrijednosti zbog kojih je područje zaštićeno

Nužnost koreliranja aktivnosti posjećivanja s utjecajima na vrijednosti područja prepoznata je kroz POT, upravljačku strategiju: Regulacija i upravljanje destinacijom obuhvaćaju aktivnosti kojima se reguliraju turističke aktivnosti koje imaju potencijalni negativni utjecaj na prirodne i/ili kulturne vrijednosti otoka te kako bi se spriječio ili umanjio takav negativni utjecaj.

Međutim, trenutno ne postoji razvijen sustav monitoringa utjecaja posjećivanja na području PPT.

Ciljevi budućeg razvoja prepoznaju nužnost razvoja sustava monitoringa utjecaja posjećivanja na prirodne i kulturne vrijednosti PPT u cilju učinkovitog upravljanja zaštićenim područjem.

Na radionicama je istaknuto kako su recentna mikrobiološka istraživanja otkrila kontaminiranost jezera Mir povećanim količinama bakterije *Escherichia coli* te će, ukoliko se utvrdi povećanje količine bakterija, Zavod za javno zdravstvo zatvoriti područje jezera za kupanje naredne sezone. Unapređenje postojeće infrastrukture neophodno je radi rasterećenja jezera Mir - prijedlog postavljanja info-table s podacima o organskom onečišćenju, odnosno trenutnom stanju mikrobiološkog opterećenja jezera.

Podtema 2a-2: Uspostava monitoringa posjetitelja (broja, sociodemografske strukture, načina korištenja i utjecaja na zaštićeno područje i sl.) te monitoringa zadovoljstva i motivacije posjetitelja

Istraživanja posjetitelja provedena su 2010. i 2015. godine. Istraživanje iz 2010. je pokazalo da posjetitelji Parka prirode Telašćica najčešće borave u privatnom smještaju, a obično se u destinaciji u kojoj borave zadržavaju tjedan dana. Tipični posjetitelj srednje je životne dobi, visokoobrazovan, zaposlen, srednje platežne moći. U Park dolazi najčešće u društvu prijatelja ili supružnika/partnera. Nautičari koji posjećuju Telašćicu starije su životne dobi, obrazovaniji i veće platežne moći od opće populacije turista. Najčešće plove na svojim plovilima ili plovilima u vlasništvu prijatelja/rodbine, a rjeđe u čarteru. Na plovilu prosječno boravi 6 osoba, a prosječna duljina plovila je 12 metara. Istraživanje iz 2015. potvrdilo je navedeni sociodemografski profil posjetitelja.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju provedbu monitoringa sociodemografske strukture posjetitelja svake 4 godine.

3.4 Tema 3: Usluge i programi za posjetitelje

Podtema 3-2: Uspostava turističkih usluga i djelatnosti (prodaja suvenira, hrane i sl.) i procjena jesu li usluge usklađene s konceptima održivog razvoja lokalne zajednice

Provedena je procjena usklađenosti s konceptima održivog razvoja lokalne zajednice sljedećih subjekata. Rezultati evaluacije prikazani su u tablici niže:

AKCIJSKI PLAN UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA ZA PODRUČJE PARKA PRIRODE TELAŠĆICA

SUBJEKT	INDIKATORI USKLAĐENOSTI S KONCEPTIMA ODRŽIVOG RAZVOJA I DOPRINOSA LOKALNOJ ZAJEDNICI I USTANOVU					
	korištenje OIE	zbrinjavanje otpadnih voda/korištenje oborinskih voda	zapošljavanje lokalnog stanovništva	plasman lokalnih proizvoda	poboljšanje turističke ponude	dopinos očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti PPT
Taverna Go-Ro	+	+	+	+	+	+
Restoran Mare	+	+	+	+	+	+
Konoba Tilago	-			-	+	-
Izletište Kršovica	-	+	+	+	+	-
U. O. Mir	-		-	-		-
OPG Jagić	+		+	+		+
Fast food Apka	-	-	-	-	+	-
Trgovački obrt Meduza				-	-	-
Frka d. o. o.					+	+
Ploveći supermarket "Toni's"	-		+	+		-
Ploveći ice-cream shop Pašteta	-		-	-	+	-
Malik adventures			-	-	+	-
T. R. O. Big game fishing			-	-	+	-
Adrenalinski park			-	-	+	-
Podvodna edukativna staza			-	-	+	-
Akcije čišćenja podmorja i obale					+	+
Udruga smilje i ljekovito bilje				+	+	+
Iznajmljivači smještaja	+	-	+	-	+	-

Ciljevi budućeg razvoja su osmišljavanje novih usluga koje će uključivati lokalnu zajednicu ili na neki način doprinijeti održivom razvoju iste te provođenje aktivnosti planiranih POT-om u cilju unapređenja sustava posjećivanja i podizanja kvalitete destinacije.

Zaključci radionica upućuju na potrebu za uspostavom novih usluga koje će uključivati lokalnu zajednicu i doprinijeti održivom razvoju bez posljedica za prirodne i kulturne vrijednosti Parka, unapređivanjem sustava posjećivanja i podizanjem kvalitete destinacije te aktivno uključivanje TZO i OPG-ova u diverzifikaciju turističke ponude.

Također se predlaže izrada posebnih programa za pred- i post- sezonu poput berbe maslina, pčelarstva, radova na obnovi suhozida i sl., diverzifikacija ugostiteljske ponude te izrada posebnih programa za posjetitelje koji se u Parku zadržavaju nekoliko sati. Prepoznata je i potreba hitnog rasterećenja najopterećenijih lokacija (jezero Mir) te mogućnost unajmljivanja bicikala. Projektom IEC-a Grpašćak turistička će se ponuda proširiti ciljanim edukacijskim programima za posjetitelje i obrazovne institucije, a za vođene ture će se obučiti lokalno stanovništvo s naglaskom na stručno, a ne turističko vođenje.

Predlaže se i definiranje novih staza te izmještanje postojeće pješačke staze koja se koristi za Dugi otok trail utrku, s obzirom na to da prolazi kroz područje Strmac te se ne bi smjela koristiti u razdoblju gniježđenja sivog sokola (*Falco peregrinus*), jedne od ciljnih vrsta područja ekološke mreže značajnog za očuvanje ptica (POP) HR1000035 - NP Kornati i PP Telašćica.

Također se predviđa i uvođenje nekog oblika certifikata za lokalne iznajmljivače i proizvođače (ekomarkice i sl.).

Podtema 3-3: Uspostava edukacijskih i interpretacijskih programa, vođenja i izleta Ustanove i drugih subjekata koji organiziraju te aktivnosti u PPT (posebno sagledati jesu li zasnovani na pravilnoj prezentaciji i promociji vrijednosti zbog kojih je područje zaštićeno)

Edukacijski programi koji se trenutno izvode u suradnji s lokalnom školom su edukacija o lokvama, zoni plime i oseke te o travnjacima. U izradi je plan edukacije o južnodalmatinskom magarcu (aktivnost PU AL4) i o šišmišima (aktivnost PU AK3).

Edukacijske programe koji se nude van lokalne škole još ne postoje.

Vođene ture postoje, izvode se od strane stručne službe te je povećano traženje istih u zadnje dvije godine. Također jedna od aktivnosti POT-a: "D4 - Suradivati s obrazovnim institucijama u svrhu provođenja edukativnih aktivnosti".

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju edukaciju i uključivanje lokalnog stanovništva u vođenje tura po PPT, a također i izradu programa za ciljane (manje) grupe posjetitelja za brodove kapaciteta 20 - 40 putnika uz educiranog vodiča na brodu.

Podtema 3-4: Materijali vezani uz interpretaciju i edukaciju

Postojeće edukacijske materijale čine edukativna bojanka "Ptice Telašćice" o pticama u PPT te interaktivna knjižica "Mali zeleni čuvari", obje na hrvatskom.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju uspostavu edukacijskih programa u sklopu projekta IEC Grpašćak (*Staza ljekovitog bilja, Stanišni tipovi od Grpašćaka do uvale Mir, Ptice, Fosili, Kulturna baština*). Za edukacijske programe bit će napravljena knjižica s objašnjenom metodologijom edukacije. Postojeće edukacijske materijale potrebno je prevesti na engleski i tiskati.

3.5 Tema 4: Suradnja s dionicima vezana uz posjećivanje odnosno turizam

Podtema 4-1: Suradnja s dionicima vezana uz posjećivanje i turizam u Parku prirode (posebno sagledati suradnju s lokalnim stanovništvom, lokalnim dionicima povezanim s turizmom i ostalim dionicima iz sektora turizma)

Ova podtema je u potpunosti pokrivena Komunikacijskom strategijom Ustanove, koja predviđa sljedeće:

- **Zaposlenici Ustanove** - upoznati sve zaposlenike s ulogom, nadležnostima, vizijom, vrijednostima i koristima Parka kako bi djelovali kao njegovi dobri ambasadori. Upoznati sve zaposlenike s principima održivog turizma, ribarstva i poljoprivrede.
- **Lokalna zajednica** - podići razumijevanje koncepta održivog turizma i uloge lokalne zajednice u istom. Povećati razumijevanje o nužnosti očuvanja staništa, vrsta odnosno ukupne bioraznolikosti u Parku. Inicirati s jedinicom lokalne samouprave poboljšanje sustava gospodarenja otpadom i zbrinjavanja otpadnih voda iz ugostiteljskih objekata.
- **Ribari** - unaprijediti njihovo poznavanje potencijala razvoja ribarstvenog turizma.
- **Poljoprivrednici** - unaprijediti ponudu lokalnih poljoprivrednih proizvoda, posebno onih s eko-markicama.
- **Turisti** - povećati informiranost o vrijednostima parka (biljni i životinjski svijet, održivi turizam, očuvanje ekosustava i kulturnog naslijeđa), pravilima ponašanja te pružiti informacije o parku (lokacije, vidikovci, putovi, poučne staze, restorani...). Podići njihovu svijest o utjecaju nautičkog turizma na morski okoliš i poticati ih na smanjenje istog.
- **Ronioci** - povećati informiranost o vrijednostima i očuvanju morskih staništa i vrsta u Parku. Osigurati da su upoznati s pravilima ponašanja u Parku i načelima odgovornog ronjenja te da ih poštuju.
- **Restorani** - uključivanje restorana u zajedničku promociju zaštite prirode i Parka. Približiti im ideje održivog i odgovornog turizma te osigurati provedbu plana održivog turizma.
- **Brodari (jednodnevni izleti)** - prihvaćanje činjenice da se nalaze u zaštićenom području gdje postoje određena pravila kojih se moraju pridržavati kao uostalom i svi ostali posjetitelji Parka. Unapređenje kvalitete i kvantitete informacija koje pružaju gostima na putu za Telašćicu.
- **Mediji** - podići kvalitetu i kvantitetu objava o Parku u ciljanim medijima. Poboljšati prezentaciju i povećati informiranost posjetitelja i šire javnosti o vrijednostima parka.
- **Turističke agencije** – povećati informiranost o vrijednostima Parka, pravilima ponašanja i važnosti zaštite prirodnih staništa unutar Parka jer kao ponuđači usluga u sektoru turizma prvi su doticaj s posjetiteljima prije samog dolaska u Park. Stoga kao partneri Ustanove imaju veliku odgovornost u upoznavanju posjetitelja s osnovnim informacijama.

Na radionicama je zaključeno da je osnovni problem brodarka nedovoljan broj vezova te preveliko prometno opterećenje u uvali Mir. Istaknut je i problem legalizacije (rive su legalne, ali pontoni nisu) te problem uspostave novih ronilačkih lokacija i bolja promidžba turističke ponude ronjenja.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju, prije svega, provođenje aktivnosti definiranih Komunikacijskom strategijom.

Rezultati radionica predviđaju postizanje dogovora s brodarima oko promjene itinerera čime bi se postiglo rasterećenje uvale Mir. Ovo se može postići kroz aktiviranje alternativnih lokacija u Parku, npr. uvale Jaz.

Predlaže se osmišljavanje zajedničkih ciljanih tura (posjet arheološkim lokalitetima, OPG-ima...) za posjetitelje Nacionalnog parka Kornati i PPT kao pilot-projekt koji će obogatiti i turističku ponudu brodarka u smislu izvođenja tih tura. Predlaže se neki oblik poticanja odgovornih brodarka koji izvršavaju svoje obaveze i poštuju propise na način da se na službenim internetskim stranicama Parka navede

popis istih, dodjele zvjezdice, certifikati, licence ili nešto slično. Potrebno je postići dogovor s brodarima radi usmjerenja prijevoza na budući IEC. Nužno je poboljšanje odnosa bukera i brodarka te regulacija informiranja posjetitelja - predlaže se eventualno uvođenje edukacije za bukere i licenciranje bukera. Predlaže se i postavljanje plutajućih pontona u svaku uvalu gdje bi se mogli vezati brodovi (problem financiranja održavanja), a radi rasterećenja lokacije jezero Mir - brodari bi se međusobno dogovorili tko bi gdje vozio.

Podtema 4-2: Analiza ekonomskog i socioekonomskog utjecaja posjećivanja i turizma na lokalnu zajednicu

Ovakva analiza trenutno ne postoji i treba ju osmisliti i uvesti.

3.6 Tema 5: Komunikacija prema posjetiteljima

Podtema 5-1: Kontinuirano podizanje svijesti javnosti vezano uz vrijednosti područja, zaštitu prirode i prirodne vrijednosti općenito u Republici Hrvatskoj ili šire i s tim povezana organizacija događanja, festivala i sl.

Aktivnosti ove podteme očituju se kroz sudjelovanje Ustanove na sajmovima Place2go, Sajmu ljekovitog bilja, Sajmu bioraznolikosti, obilježavanju nacionalnih dana zaštite poput Svjetskog dana šišmiša, Svjetskog dana voda, Dana zaštite prirode i sl. te održavanja redovitih predavanja osnovnoj školi na temu zaštite i očuvanja prirode, sudjelovanja na stručnim skupovima, prezentacija Parka na brojnim konferencijama i provođenje ekoloških akcija.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju omogućavanje bolje informiranosti pružatelja usluga u turizmu, vodiča na brodovima i ronilačkih klubova. Postojeće gastronomsko-ekološko-kulturne manifestacije potrebno je sadržajno obogatiti, istražiti pojedine kulturno-povijesne lokalitete te iste obilježiti na adekvatan način. Potaknuti iznajmljivače na ishođenje ekoloških markica za svoje objekte te uključiti širu lokalnu zajednicu u turističku ponudu.

Podtema 5-2: Revizija komunikacijske strategije ili uspostava kanala komunikacije za posjećivanje i turizam

Komunikacijska strategija donesena je za razdoblje 2015. - 2020. godine radi postizanja ujednačene i jasne komunikacije načela rada i djelovanja Ustanove unutar same Ustanove i prema svim njezinim dionicima s obzirom na misiju, viziju i ciljeve. Definira 15 ciljanih publika organiziranih u 3 grupe s obzirom na prioritete te navodi strategije komunikacija prilagođenih za svaku od pojedinih publika.

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju redovito uključivanje svih zaposlenika u provođenje komunikacijske strategije te, po potrebi, reviziju koja će ukazati na eventualnu potrebu za jačim usmjerenjem na neku od ciljanih skupina.

Zaključcima radionica predlaže se revizija komunikacijske strategije s obzirom na nove inicijative predviđene APUP-om, a u cilju poboljšanja komunikacije predlaže se postavljanje tabli s QR kodom za preuzimanje smartphone aplikacija od kojih su dvije već razvijene, ali većina posjetitelja ne zna da postoje i teško ih može naći, te uspostava predstavništva Ustanove u Zadru.

Podtema 5-3: Izrada marketinškog plana (analiza tržišta, definiranje proizvoda i sustava oglašavanja ponuda i usluga)

Izrada marketinškog plana prepoznata je planskim dokumentima, ali još uvijek nije u implementaciji. Ciljevi budućeg razvoja predviđaju izradu marketinškog plana za područje PPT i Dugog otoka.

Podtema 5-6: Materijali vezani uz promociju

Ustanova je tiskala sljedeće informativno-edukacijske brošure:

- *Telašćica & Sali in my pocket*
- *Cookbook from Telašćica*
- *Dugi otok vodič*
- *Brošura "Parkovi hrvatske"*
- *Život na strmcima*
- *Ljekovito bilje*
- *Kako se pravilno sidriti*
- *Ugroženi i zaštićeni morski organizmi*
- *Život u moru*
- *Tragovima prošlosti*
- *Romantični otoci.*

Ciljevi budućeg razvoja predviđaju izradu digitalne arhive svih promotivnih materijala Ustanove te nastavak izrade i tiskanja promotivnih materijala prema potrebama, u cilju kojega je planirano i otkupljivanje profesionalnih fotografija radi poboljšanja promocije na društvenim mrežama.

Od navedenih tema i podtema korištenih pri evaluaciji stanja na području PPT, sljedeće se ne smatraju relevantnim za APUP:

1. Baza podataka postojećih turističkih objekata JU i drugih subjekata u PPT - podtema nije relevantna, budući da su turistički objekti Ustanove na području PPT te drugih subjekata poznati i Ustanova ima podatke o istima.
2. Programi za rizične situacije (u slučaju nesreće, požara i sličnih situacija) - *nema veze s APUP-om, budući da se ne plani zapošljavanje dodatnog osoblja po ovome pitanju*
3. Postavljanje temelja za određivanje cijena usluga i koncesijskih odobrenja Ustanove - *podtema je irelevantna budući da temelji za određivanje koncesijskih odobrenja već postoje, a koncesije se revidiraju na godišnjoj bazi te je u postupku izrada pravilnika koji regulira predmetnu problematiku.*
4. Definiranje ograničenja buke, svjetlosnog onečišćenja, korištenja vode u infrastrukturnim objektima i sl. - *podtema nije relevantna za APUP budući da izlazi iz konteksta, odnosno predstavlja okolišno pitanje koje pokrivaju drugi dokumenti;*
5. Baza podataka postojećih turističkih usluga i djelatnosti Ustanove i drugih subjekata koje provode aktivnosti - podtema nije relevantna, budući da su turističke usluge i djelatnosti Ustanove i drugih subjekata na području PPT poznati i Ustanova ima podatke o istima;
6. Postavljanje kriterija/uvjeta za izdavanje koncesija i koncesijskih odobrenja - *podtema je već sadržana u podtemi 1-9;*
7. Vizualni identitet i s tim usklađena rješenja za infrastrukturu, materijale i usluge – *vizualni identite parka je stvoren u sklopu projekta "Parkovi hrvatske", a u suradnji s TZO i Općinom Sali osmišljen jedinstveni vizualni identitet za proizvode koji će lokalnim poljoprivrednicima omogućiti lakše prepoznavanje te je tim istim dokumentom utvrđen i pravilnik dobivanja zaštićene oznake.*
8. Uspostava programa donacija i usvajanja - *irelevantno za APUP.*

---

4. CILJEVI UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA

4.1 Opći i specifični ciljevi upravljanja posjetiteljima u PPT

Za temu upravljanja posjećivanjem Plan upravljanja je postavio **opći cilj**:

"Optimizirati posjećivanje, razviti potrebnu infrastrukturu i podići kvalitetu usluga na zadovoljstvo posjetitelja, a u svrhu promocije Parka. Osvijestiti posjetitelje o potrebi očuvanja vrijednosti Parka i

---

poticati lokalnu zajednicu na zaštitu i održivo korištenje dobara, kroz edukacijske i interpretacijske programe."

Za APUP PPT, naslanjajući se na ciljeve iz Plana upravljanja, a na temelju evaluacije stanja koja je uključivala i pregled aktivnosti koje su u tijeku te na temelju rezultata održanih radionica s dionicima, definirani su sljedeći **specifični ciljevi**:

Specifični cilj EA: Unaprijediti kvalitetu prijema i uspostaviti sustav nadzora broja i distribucije posjetitelja

Specifični cilj EB: Unaprijediti sustav posjećivanja i podići kvalitetu destinacije u odnosu na 2019. godinu

Specifični cilj EC: Povećati prepoznatljivost Telašćice kao zaštićenog područja i destinacije ekoturizma

Specifični cilj ED: Poboljšati suradnju s lokalnom zajednicom i pružateljima usluga na području Parka.

5. SPECIFIČNI CILJEVI

5.1 Cilj EA: Unaprijediti kvalitetu prijema i uspostaviti sustav nadzora broja i distribucije posjetitelja

AKTIVNOST	KÓD AKTIVNOSTI	INDIKATOR PROVEDBE AKTIVNOSTI			PRIORITET	VREMENSKI PLAN PROVEDBE (od - do)										SURADNICI		
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		GODINA PROVEDBE												
						1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.			
1. Implementirati sustav bova za privezišta nautičkih brodica - postaviti bove za privezišta u skladu s projektom postavljanja bova	EA1	Broj postavljenih bova	Broj postavljenih bova	-	1													LUZ VS
2. Odrediti nosivi kapacitet uvale Mir - odabrati metodu određivanja nosivog kapaciteta - odrediti nosivi kapacitet	EA2	Izrađena studija prihvatnog kapaciteta	-	-	1													VS
3. Prilagoditi posjećivanje uvale Mir nosivom kapacitetu	EA3		Broj posjetitelja u uvali Mir	Broj posjetitelja u uvali Mir u skladu sa studijom	1													B DT
4. Razviti i provoditi sustav monitoringa utjecaja posjećivanja na prirodne i kulturne vrijednosti Parka - razraditi program monitoringa - provoditi monitoring - analizirati trendove s uključenim podacima aktivnosti EA6	EA4	Studija monitoringa utjecaja posjećivanja	Izveštaj monitoringa	Analiza trendova	2													VS
5. Odrediti nosivi kapacitet lokacija stavljenih u funkciju posjećivanja i s time uskladiti režim posjećivanja	EA5		Određen nosivi kapacitet pojedinih lokacija u skladu s dinamikom uspostave posjetiteljske infrastrukture	Posjećivanje lokacija usklađeno je s njihovim nosivim kapacitetom	2													VS B DT TZ TA

AKCIJSKI PLAN UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA ZA PODRUČJE PARKA PRIRODE TELAŠĆICA

<p>6. Uspostaviti i provoditi sustav evidencije posjetitelja na moru i kopnu</p> <ul style="list-style-type: none"> - osmisliti sustav evidencije posjetitelja kopnenim putem - osmisliti sustav evidencije posjetitelja koji u Park dolaze nautičkim brodicama - osmisliti sustav evidencije posjetitelja koji u Park dolaze izletničkim brodovima - uspostaviti zajedničku bazu podataka o broju posjetitelja - nastaviti postojeće aktivnosti monitoringa sociodemografske strukture i zadovoljstva posjetitelja 	EA6	Uspostavljen sustav evidencije	Baza podataka o broju posjetitelja	Baza podataka o broju posjetitelja	1		MZOIE VS V
<p>7. Unaprijediti on-line sustav kupovine ulaznica u skladu s nosivim kapacitetom</p>	EA7	-	Unesene nove kategorije i stavke u sustav	Povećan broj on-line kupljenih ulaznica	2		VS MZOIE
<p>8. Uspostaviti sustav rezervacije privežišta u skladu s kapacitetom</p>	EA8	-	Razvijena programska podrška	Sustav rezervacije privežišta u funkciji	1		VS MMPI
<p>9. Provoditi edukaciju zaposlenika (ponašanje, ljubaznost, informiranost)</p> <ul style="list-style-type: none"> - osmisliti programe edukacije/uvježbavanja zaposlenika - redovito provoditi programe na godišnjoj bazi 	EA9	Razvijen program edukacije	Broj djelatnika koji su prošli edukaciju	Broj djelatnika koji su prošli edukaciju	3		VS MZOIE

FINANCIJSKI PLAN PROVEDBE AKTIVNOSTI

AKTIVNOST	planirana financijska sredstva za provedbu aktivnosti, po godinama (HRK)									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
EA1	500,00	6.000.000,00								
EA2	0,00	120.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EA3	0,00	0,00	100.000,00	10.00,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
EA4	0,00	40.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
EA5	0,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00	20.000,00	0,00	20.000,0	0,00	0,00
EA6	50.000,00	50.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00

AKCIJSKI PLAN UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA ZA PODRUČJE PARKA PRIRODE TELAŠĆICA

EA7	0,00	0,00	30.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
EA8	0,00	0,00	0,00	150.000,00	30.000,00	20.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EA9	7.000,00	7.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

5.2 Cilj EB: Unaprijediti sustav posjećivanja i podići kvalitetu destinacije

AKTIVNOST	KÓD AKTIVNOSTI	INDIKATOR PROVEDBE AKTIVNOSTI			PRIORITET	VREMENSKI PLAN PROVEDBE (od - do)										SURADNICI			
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		GODINA PROVEDBE													
						1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.				
1. Suradivati s turističkim agencijama na razvoju programa posjećivanja - Razviti vođene ture	EB1	Broj održanih sastanaka	Broj održanih sastanaka	Broj razvijenih programa koji uključuju područje Parka	2														TA TZ VS
2. Razviti smartphone aplikacije za informiranje/pozicioniranje posjetitelja - Raspisati natječaj za razvoj aplikacije - Izraditi aplikaciju (obavezno povezati sa sustavom evidencije broja posjetitelja i sustavom rezervacija, oglasiti radna vremena turističkih objekata) - Objaviti aplikaciju na servisima za preuzimanje i službenim internetskim stranicama Parka	EB2	-	Razvijena aplikacija za informiranje i postavljena na servis za preuzimanje aplikacija	Broj korisnika aplikacije	3														VS DT
3. Razviti i provoditi program edukacije vodiča i bukera koji dovode posjetitelje na područje Parka, radi sprečavanja dezinformiranja i boljeg informiranja posjetitelja (licenciranje).	EB3	Razvijen program edukacije	Broj korisnika. Broj izdanih potvrda.	Broj korisnika. Broj izdanih potvrda.	2														B VS MT
FINANCIJSKI PLAN PROVEDBE AKTIVNOSTI																			
planirana financijska sredstva za provedbu aktivnosti, po godinama (HRK)																			
AKTIVNOST		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.								
EB1		1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								

AKCIJSKI PLAN UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA ZA PODRUČJE PARKA PRIRODE TELAŠĆICA

EB2	0,00	0,00	0,00	70.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
EB3	0,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00

5.3 Cilj EC: Povećati prepoznatljivost Telašćice kao zaštićenog područja i destinacije ekoturizma

AKTIVNOST	KÓD AKTIVNOSTI	INDIKATOR PROVEDBE AKTIVNOSTI			PRIORITET	VREMENSKI PLAN PROVEDBE (od - do)										SURADNICI			
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		GODINA PROVEDBE													
						1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.				
1. Revidirati i provoditi komunikacijsku strategiju - revidirati komunikacijsku strategiju u skladu sa spektrom i brojnošću dionika te trenutnim okolnostima - provoditi revidiranu komunikacijsku strategiju	EC1	Revidirana strategija	Indikatori provedbe komunikacijske strategije	Indikatori provedbe komunikacijske strategije	1														VS
2. Izraditi i provoditi plan marketinga - izraditi plan marketinga u skladu s novom komunikacijskom strategijom - provoditi plan marketinga	EC2	Broj sastanaka s relevantnim dionicima	Izrađen plan marketinga za područje Parka	-	2														VS
3. Izrada i distribucija informativno-promotivnih materijala - nastavak izrade i distribucije informativno-promotivnih materijala prema GPOOPK - osmišljavanje i distribucija informativno-promotivnih materijala na izletničkim brodovima - osmišljavanje informativno-didaktičkih tabli na prihvatnim točkama posjetitelja (uvala Mir, Jaz i druge lokacije u skladu s novim izletničkim turama dogovorenim s brodarima)	EC3	Broj tiskanih i dotiskanih materijala	Broj novoosmišljenih promo materijala. Broj tiskanih i dotiskanih materijala.	Broj tiskanih i dotiskanih materijala i broj distribuiranih materijala.	3														VS B TA OI
4. Sudjelovati na nacionalnim i međunarodnim sajmovima	EC4	Broj posjećenih sajmova	Broj posjećenih sajmova	Broj posjećenih sajmova	3														MT PP i NP

AKCIJSKI PLAN UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA ZA PODRUČJE PARKA PRIRODE TELAŠĆICA

5. Uspostaviti info-punkt u Salima - dogovoriti s predstavnicima JLS lokaciju i modalitet postavljanja info-punkta (javni prostor) - nabaviti i instalirati info-punkt - pustiti u funkciju tijekom sezone (odrediti radno vrijeme, vrijeme rada u sezoni i osigurati djelatnika)	EC5	Ugovor o najmu prostora	Info punkt u funkciji	Info punkt u funkciji	2												OS

FINANCIJSKI PLAN PROVEDBE AKTIVNOSTI

AKTIVNOST	planirana financijska sredstva za provedbu aktivnosti, po godinama (HRK)									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
EC1	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00
EC2	0,00	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EC3	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00
EC4	30.000,00	30.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00
EC5	30.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

5.4 Cilj ED: Poboljšati suradnju s lokalnom zajednicom i pružateljima usluga na području parka

AKTIVNOST	KOD AKTIVNOSTI	INDIKATOR PROVEDBE AKTIVNOSTI			PRIORITET	VREMENSKI PLAN PROVEDBE (od - do)										SURADNICI			
		KRATKOROČNI	SREDNJOROČNI	DUGOROČNI		GODINA PROVEDBE													
						1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.				
1. Uspostaviti i provoditi nove programe morskog posjećivanja Parka, u skladu s ostvarenjima Cilja EB - Održati ciljane sastanke s brodarima po pitanju novih izletničkih tura - Omogućiti uvjete za uspostavu novih tura (privezišta, vremenski raspored, isplativost...) - Provoditi novi sustav broskog izletničkog posjećivanja Parka	ED1	Broj sastanaka s relevantnim dionicima i broj dionika	Osmišljeni programi	Razvijena infrastruktura za uspostavu novih programa. Broj programa u funkciji.	2														B TA LUZ VS

AKCIJSKI PLAN UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA ZA PODRUČJE PARKA PRIRODE TELAŠĆICA

<p>2. Aktivno surađivati s lokalnim OPG-ima na plasmanu lokalnih ekoloških proizvoda</p> <ul style="list-style-type: none"> - Održati sastanak s predstavnicima lokalnih OPG-ova - Identificirati - popisati lokalne poljoprivredne i druge proizvode iz ponude OPG-ova - Dogovoriti način distribucije i plasmana lokalnih proizvoda (info-punkt Sali, vođene ture do OPG-ova u sklopu turističke ponude itd.) 	ED2	Broj sastanaka	Baza podataka lokalnih OPG-ova	Broj i količina plasiranih proizvoda	2												PG TZ VS TA OS LAG Mareta
<p>3. Analizirati socioekonomski utjecaj posjećivanja na lokalnu zajednicu</p> <ul style="list-style-type: none"> - izraditi analizu socioekonomskog utjecaja - poticati pružatelje usluga na usklađivanje s ekološkim standardima i načelima održivog razvoja 	ED3	Izrađena studija analize			2												VS V
<p>4. Analizirati elemente održivosti objekata pružatelja usluga (ugostitelji, privatni iznajmljivači, pružatelji ostalih usluga)</p> <ul style="list-style-type: none"> - izraditi studiju - poticati pružatelje usluga na usklađivanje s načelima održivog razvoja i ekološkim standardima 	ED4	-	Izrada studije i analiza nultog stanja	Broj zainteresiranih subjekata	2												VS UG PS
<p>5. Inicirati poboljšanje sustava recikliranja otpada</p> <ul style="list-style-type: none"> - Surađivati s predstavnicima JLS i predstavnicima lokalnih poduzeća po 	ED5	Broj sastanaka.	Broj zajedničkih aktivnosti	Broj zajedničkih aktivnosti	2												OS

AKCIJSKI PLAN UPRAVLJANJA POSJETITELJIMA ZA PODRUČJE PARKA PRIRODE TELAŠĆICA

<i>pitanju učinkovitijeg gospodarenja otpadom na području Parka</i>																				
FINANCIJSKI PLAN PROVEDBE AKTIVNOSTI																				
AKTIVNOST	planirana financijska sredstva za provedbu aktivnosti, po godinama provedbe (HRK)																			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.										
ED1	1.000,00	1.000,00	1.000,00	20.000,00	20.000,00	150.000,00	150.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00										
ED2	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00										
ED3	0,00	60.000,00	60.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00										
ED4	0,00	0,00	0,00	0,00	75.000,00	0,00	5.000,00	0,00	5.000,00	0,00										
ED5	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00										

6. LITERATURA

- Prostorni plan područja posebnih obilježja PPT (Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja - Zavod za prostorno planiranje, Zavod za prostorno uređenje Zadarske županije, Zagreb - Zadar, veljača 2014.)
- Pravilnik o unutarnjem redu u PPT (NN 38/96)
- Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu (Javna ustanova park prirode Telašćica, veljača 2017.)
- Plan upravljanja Parkom prirode Telašćica 2012. - 2022. (Javna ustanova park prirode Telašćica, Telašćica, listopad 2012.)
- Plan održivog turizma Parka prirode Telašćica i Dugog otoka 2016. - 2021. (Javna ustanova park prirode Telašćica, 2016.)
- **Prva radionica** – analiza relevantnosti pojedinih tema iz Smjernica HAOP-a, teme od 1 do 2a (Infrastruktura i kapaciteti za upravljanje posjetiteljima, Postojeća ograničenja i/ili preporuke aktivnosti vezane uz zaštitu i prezentaciju, Monitoring posjetitelja). Radionica je održana u prostorijama multimedijalne dvorane u Salima 7. studenog 2018. s početkom u 16.30 sati.
- **Druga radionica** – analiza relevantnosti pojedinih tema iz Smjernica HAOP-a, teme od 3 do 5 (Usluge i programi za posjetitelje, Suradnja s dionicima vezano uz posjećivanje, odnosno turizam i Komunikacija prema posjetiteljima). Radionica je održana u prostorijama Centra za poduzetnike (COIN) u Zadru 17. prosinca 2018. s početkom u 16.30 sati.
- **Treća radionica** - evaluacija predloženih specifičnih ciljeva i aktivnosti od strane djelatnika JU PP Telašćica i dionika. Radionica je održana u prostorijama Centra za poduzetnike (COIN) u Zadru 29. travnja 2019. s početkom u 16.20 sati.
- **Interna radionica o izradi programa posjećivanja za IEC Grpašćak** - interna radionica s djelatnicima Ustanove održana 26. 6. 2019. u prostorijama Ustanove u Salima s početkom u 11.30 sati.
- Ministarstvo zaštite okoliša i energetike i Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (2018.), "Smjernice za planiranje upravljanja zaštićenim područjima i/ili područjima ekološke mreže." UNDP, Hrvatska.